

- روابط اقتصادی در فضای بین‌المللی تنها به مبادله کالاها و خدمات محدود نمی‌شود بلکه به حرکت نیروی کار و سرمایه از نقطه‌ای دیگر که شرایط بهتری دارد، گسترش می‌یابد.

- هر کشوری به دنبال جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی برای کشور خود است تا علاوه بر پس‌اندازهای داخلی خود، پس‌اندازهای کشورهای دیگر را نیز در رشد و افزایش کارخانه‌ها و بخش‌های تولیدی داخلی به کار گیرد.

(د) علاوه بر خرید حضوری، اشخاص می‌توانند از طریق اینترنت نیز به خرید اقدام کنند و پس از عملیات، نمونه چاپی آن را به عنوان رسید دریافت نمایند.

۱۰۵. گزینه ۲ (آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۶)

= تولید ناخالص داخلی

ارزش ماشین‌آلات + ارزش مواد غذایی + ارزش پوشاک

تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده +

میلیارد ریال $222 = 145 + 44 + 33$ = تولید ناخالص داخلی

میلیارد ریال $11 = \frac{1}{4} \times 44$ = (ارزش خدمات ارائه شده) $\times \frac{1}{4}$ = هزینه استهلاک

(ارزش تولید خارجیان مقیم کشور) $\times \frac{1}{3}$ = ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند

میلیارد ریال $11 = \frac{1}{3} \times 33$

+ هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص ملی

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند

میلیارد ریال $189 = 222 - 11 - 33$ = تولید خالص ملی

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

میلیارد ریال $211 = 222 - 11$ = تولید خالص داخلی

هزار ریال $8 / 44 = \frac{11}{25} \times \frac{11}{44} = \frac{11}{25}$ = تولید خالص داخلی سرله

۱۰۶. گزینه ۴ (ترکیبی، صفحه‌های ۴۱، ۱۱۷ و ۱۲۰)

(الف) زنجیره خلق ارزش به تمامی مراحل ایجاد ارزش افزوده می‌گویند.

(ب) محصولات راهبردی: کالاها و خدماتی را که تولید آن‌ها بدون توجه به میزان سود، هزینه و بازار و ... انجام می‌شود.

(ج) در حسابداری ملی فقط آن دسته از فعالیت‌های تولیدی (اعم از تولید کالاها یا خدمات) در محاسبه و سنجش منظور می‌شود که دارای شروط زیر باشند:

(۱) از بازار عبور کند: یعنی تولیدکننده در مقابل دریافت پول، آن کالا یا خدمت را به مصرف‌کننده تحویل دهد.

- فعالیت تولیدی زنان در مزرعه‌ها (فعالیت تولیدی زنان در خانه و تولید کالاها و خدماتی به‌صورت غذا، بهداشت و تربیت فرزندان و یا کاشت سبزیجات در منزل برای مصرف خانگی در حسابداری ملی منظور نمی‌شود).

(۲) فعالیت‌هایی که به تولید کالا یا خدمات نهایی منتهی شود.

(۳) قانونی و مجاز باشند.

۱۰۷. گزینه ۱ (بازار، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۷)

(الف) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، (ناحیه ۱) مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا، مایل به خرید تعداد واحد کمتری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد. زیرا گروهی از تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند.

(ب) نقطه برخورد دو منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل در بازار را نشان می‌دهد که قیمت متناظر با آن، قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی در بازار می‌گویند. نقطه برخورد دو منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل در بازار را نشان

اقتصاد

نگارنده پاسخ: سارا شریفی

۱۰۱. گزینه ۴ (اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۱۱ و ۲۱)

(الف) کالای سرمایه‌ای: به کالاهای بادوامی که در فرایند تولید از سوی نیروی انسانی به کار گرفته می‌شود، کالای سرمایه‌ای گویند.

یخچال در منزل کالای بادوام مصرفی و یخچال در مغازه بستنی‌فروشی کالای سرمایه‌ای است. تراکتور، ماشین‌آلات کارخانه‌ها و ابزار تولیدی، مثال‌های دیگر کالای سرمایه‌ای است.

(ب) انسان در بهره‌برداری از منابع و امکانات موجود محدودیت دارد و منابع و امکانات موجود نیز محدود است (کم‌یابی).

(ج) نمونه کالاهای ضروری: خوراک، پوشاک، مسکن، نمک، دارو
نمونه کالاهای سرمایه‌ای: یخچال در مغازه بستنی‌فروشی، تراکتور و ماشین‌آلات کارخانه‌ها، ابزار تولیدی

نمونه کالاهای لوکس و تجملی: نورافشان، فرش‌های گران‌قیمت

۱۰۲. گزینه ۱ (آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

میلیارد ریال $6 = \frac{72}{12}$ = هزینه استهلاک سالانه

میلیارد ریال $\frac{3}{6} = 72 \times \frac{5}{100}$ = میزان کاهش بها

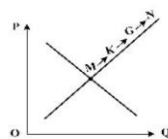
میلیارد ریال $\frac{68}{4} = 72 - \frac{3}{6}$ = بهای جدید کالا
میلیون ریال $68,400,000$

میلیارد ریال $\frac{5}{7} = \frac{68/4}{12}$ = هزینه استهلاک سالانه جدید

مجموع هزینه استهلاک سه سال آخر کالا با احتساب قیمت جدید

میلیون ریال $17,100 = 17/1 = 5/7 \times 3$

۱۰۳. گزینه ۳ (بازار، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۶)

نقاط بر روی خط صعودی قرار دارند، بنابراین این خط بیانگر منحنی عرضه است. (در منحنی عرضه با افزایش قیمت، مقدار عرضه کالا افزایش خواهد یافت و در مقابل با کاهش قیمت، عرضه آن نیز کاهش می‌یابد).

بنابراین علت حرکت از نقطه M به نقطه N قیمت بالاتر و عرضه بیشتر است. (ترکیبی، صفحه‌های ۶۵، ۷۵، ۱۱۶ و ۱۲۹)

۱۰۴. گزینه ۲

(الف) در مقدمه قانون اساسی آمده است:

«در تحکیم بنیان‌های اقتصادی، اصل، رفع نیازهای انسان در جریان رشد و تکامل اوست، نه هم‌چون دیگر نظام‌های اقتصادی تمرکز و تکاثر ثروت و سودجویی، زیرا که در مکاتب مادی، اقتصاد خود هدف است و بدین جهت در مراحل رشد، اقتصاد عامل تخریب و فساد و تباهی می‌شود ولی در اسلام، اقتصاد وسیله است و از وسیله انتظاری جز کارایی بهتر در راه وصول به هدف نمی‌توان داشت.»

(ب) بانک توسعه اسلامی مستقر در جده (وابسته به سازمان کنفرانس اسلامی)، نیز بانک توسعه‌ای است.

(ج) مبادلات بین‌المللی در بازارهای کار و سرمایه:

د) درآمدها گاهی قابل ثبت نیست، به همین دلیل اقتصاددانان برای به دست آوردن شکاف درآمدی، شکاف هزینه‌ای را محاسبه می‌کنند. در این حالت هزینه خانوار نماینده‌ای از درآمد آن است.

۱۱۰. گزینه ۲ (ترکیبی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۵)

واحد $800 = \frac{2}{5} \times 20000$ = ارزش پولی مسکوکات

$1000 =$ سپرده دیداری + سپرده غیردیداری

واحد $820 = 1000 - 180$ = سپرده غیردیداری $\Rightarrow$

ارزش پولی موجودی حساب‌های قرض‌الحسنه + سپرده غیردیداری = شبه پول

واحد $2100 = 820 + 1280$ = شبه پول

سپرده غیردیداری + سپرده دیداری + اسکناس + مسکوکات + قرض‌الحسنه = نقدینگی

واحد $5080 = 1280 + 800 + 2000 + 1000$ = نقدینگی

۱۱۱. گزینه ۱ (بازار، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

الف) در سطح قیمت ۲۵۰ ریال که به ازای آن مقدار عرضه و تقاضا با هم برابرند، بازار به تعادل می‌رسد و در آن کمبود یا مازاد مشاهده نمی‌شود. بنابراین در ردیف ۴ برابری میان عرضه و تقاضا را داریم که به آن «قیمت و مقدار تعادلی» می‌گویند.

ب) در سطح قیمت‌های پایین‌تر از ۲۵۰ ریال (ردیف‌های ۱، ۲ و ۳) در بازار با «کمبود عرضه» روبه‌رو می‌شویم.

ج) در سطح قیمت‌های بالاتر از ۲۵۰ ریال (ردیف‌های ۵، ۶ و ۷) در بازار با «مازاد عرضه» روبه‌رو می‌شویم.

۱۱۲. گزینه ۴ (ترکیبی، صفحه‌های ۹۵، ۹۸، ۱۰۱ و ۱۴۰)

الف) به‌طور کلی سیاست‌های تثبیت اقتصادی به دو دسته سیاست‌های پولی و سیاست‌های مالی تقسیم می‌شود.

ب) دولت‌ها برای مدیریت کلان کشور، علاوه بر سیاست‌های پولی، از ابزارها و سیاست‌های مالی استفاده می‌کنند.

ج) برای تداوم پیشرفت اقتصادی، علاوه بر ارتقای توان تولید (به عنوان عنصر اساسی پیشرفت)، مقاوم‌سازی اقتصاد و آسیب‌ناپذیری اقتصاد از فشارها و تکان‌های مختلف الزامی است. اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند ثبات اقتصادی، استحکام اقتصادی، ضدشکنندگی، تاب‌آوری اقتصاد و پایداری مسئله مقاوم‌سازی اقتصاد را پیگیری و اجرا می‌کنند.

د) نفت خام، ثروت عمومی است و همان‌طور که فروش نفت و اثار خانه، نباید، برای خانوار درآمد به‌شمار رود، منابع حاصل از صادرات و فروش نفت نیز درآمد محسوب نمی‌شود.

۱۱۳. گزینه ۱ (پول، صفحه ۵۹)

الف) کاهش قدرت خرید پول در جامعه نتیجه وجود تورم در آن جامعه است.

ب) پول در مقابل «سطح عمومی قیمت‌ها» ارزش خود را حفظ نکرده است.

ج) یکی از دلایل کاهش قدرت خرید پول، حجم زیاد پول نسبت به تولید در یک جامعه است.

د) رابطه قدرت خرید پول با «سطح عمومی قیمت‌ها» یک رابطه معکوس است. هرچه سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یابد، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس، با پایین رفتن سطح عمومی قیمت‌ها، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد. (ه) چون یک واحد پول نتوانسته است در طول زمان ارزش خود را حفظ کند، می‌گوییم قدرت خرید آن دستخوش تغییر است.

و) قدرت خرید پول به «سطح عمومی قیمت‌ها» در جامعه بستگی دارد.

۱۱۴. گزینه ۳ (بودجه و امور مالی دولت، صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

می‌دهد که قیمت متناظر با آن، قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی در بازار می‌گویند. نقطه C نقطه تعادلی است:

مقدار تعادلی = ۶۰۰ کیلو (مقدار عرضه = مقدار تقاضا)

قیمت تعادلی = ۲۵۰ ریال (قیمت ارائه شده از سوی عرضه‌کنندگان = قیمت ارائه شده از سوی تقاضاکنندگان)

ج) در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، (ناحیه ۳) مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیش‌تری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. زیرا به دلیل ارزان بودن کالا، تقاضا برای آن زیاد است. درحالی که تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در نتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود.

د) منحنی تقاضا (M) نزولی و منحنی عرضه (N) صعودی است.

ه) در سطح قیمت ۱۰۰ ریال (به دلیل ارزان بودن کالا و به صرفه نبودن تولید برای تولیدکنندگان) میزان عرضه کالا صفر است

هم‌چنین در سطح قیمت ۴۰۰ ریال به دلیل گران بودن کالا میزان تقاضای کالا صفر است.

۱۰۸. گزینه ۳ (آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه ۴۵)

= ارزش افزوده محصول در هر مرحله

ارزش محصول در مرحله قبل - ارزش محصول در مرحله

ریال $1000 = 6500 - 7500$ = ارزش افزوده مرحله دوم

ارزش افزوده مرحله چهارم

ارزش مرحله در مرحله سوم - ارزش محصول در مرحله چهارم =

ریال $800 = 1100 - 1900$ = ارزش افزوده مرحله چهارم

ب) روش‌های محاسبه تولید کل جامعه:

۱- روش هزینه‌ای: جمع ارزش پولی تولیدات نهایی که به خانوارها فروخته می‌شود. (چه به دست فروشنده نگاه کنیم و چه به دست مصرف‌کننده) در این روش ارزش پولی تولیدات نهایی را محاسبه می‌کنیم و بدیهی است که همه تولیدات واسطه‌ای و مواد اولیه در محاسبه کالاها و خدمات نهایی خودبه‌خود اندازه‌گیری شده است و نیازی به محاسبه مجدد آن‌ها نداریم.

۲- روش درآمدی: حاصل جمع درآمد تقسیم شده بین عوامل تولید (به‌صورت مزد، سود و اجاره)

حاصل جمع درآمد همه بازیگران و فعالان اقتصادی داخلی یا ملی

۳- روش ارزش افزوده: مجموع ارزش‌های اضافه شده در هر مرحله تولیدی

ج) اقتصاددانان برای جلوگیری از اشتباه، حداقل دو روش را برای محاسبه به کار می‌گیرند و جواب‌ها را مقایسه می‌کنند.

۱۰۹. گزینه ۲ (ترکیبی، صفحه‌های ۲۴، ۶۴، ۸۳ و ۸۷)

الف) بانک‌های مسکن یا کشاورزی بانک‌های تخصصی هستند که در ایران بیش‌تر نقش بانک تجاری را ایفا می‌کنند.

ب) حیات: برداشت مستقیم محصول آماده طبیعت و مالکیت آن (بدون این که کاری روی آن انجام شود). مثال: بهره‌برداری از علف مراتع، چوب جنگل‌ها، معادن و یا ماهی دریاها

ج) برخی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی از معیارها و شاخص‌های توسعه برای تحمیل الگوهای غربی سوءاستفاده می‌کنند، به‌طوری که گاهی توسعه‌یافتگی معادل غربی شدن تلقی شده است. از سوی دیگر الگوهای توسعه به‌طور معمول به تفاوت‌های بومی و محلی کشورها و همچنین به تاریخ، فرهنگ، باورها و ارزش‌های اجتماعی آن‌ها توجه لازم را ندارد.

با توجه به عبارت نسبت به مازاد، نرخ مالیاتی مورد محاسبه تصاعدی طبقه‌ای است، در این نرخ مالیاتی با جزئی افزایش یا کاهش درآمد مالیات فرد به شدت تغییر نمی‌کند.

$$(250 - 150) \times \frac{15}{100} = 15 \text{ میلیون ریال}$$

$$(350 - 250) \times \frac{20}{100} = 20 \text{ میلیون ریال}$$

$$(450 - 350) \times \frac{25}{100} = 25 \text{ میلیون ریال}$$

$$(900 - 450) \times \frac{35}{100} = 157.5 \text{ میلیون ریال}$$

$$(15,000 - 900) \times \frac{45}{100} = 6,345 \text{ میلیون ریال}$$

$$\text{میلیون ریال} = 15 + 20 + 25 + 157.5 + 6,345 = 6562.5$$

$$\text{میلیون ریال} = 6562.5 \times 12 = 78,750$$

$$\text{ریال} = 15,000,000,000 - 78,750,000,000 = 8,437,500,000$$

(رشد، توسعه و پیشرفت، صفحه ۸۲)

۱۱۵. گزینه ۴

گروه کشورها	متوسط درصد نرخ باسواد بزرگسالان (به‌طور متوسط)	متوسط نرخ مرگ و میر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ نفر)	متوسط امید به زندگی در آغاز تولد
۴۳ کشور با توسعه انسانی ضعیف	۵۷/۱٪	۸۹/۴	۶۰/۵ سال
۴۹ کشور با توسعه انسانی زیاد	نزدیک به ۱۰۰٪	۶	۸۰/۵ سال

درآمد سرانه سالانه در بیش از ۵۰ کشور در حال توسعه فقیر از ۱۶۰۰ دلار کمتر است در حالی که هیچ یک از ۲۰ کشور توسعه‌یافته دنیا درآمد سرانه سالانه کمتر از ۴۰,۰۰۰ دلار در سال ندارند.

در سال ۲۰۱۵ میلادی تولید ناخالص داخلی سرانه در کشور سوئیس بیش از ۸۰۶۷۵ دلار و در سودان حدود ۲۲۱ دلار بوده است.